

Notat

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

**Samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet
(Konkurrenceevne - det indre marked, industri, forskning) fredag den 28.
september 2007**

Forskningsdelen

**Punkt 1: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af et fælles-
foretagende for initiativet om innovative lægemidler (IMI) s. 2**
KOM(2007) 241 af 15. maj 2007
- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

12. september 2007

**Punkt 2: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af "ARTEMIS-
fællesforetagendet" til gennemførelse af det fælles
teknologiinitiativ vedrørende indlejrede computersystemer s. 8**
KOM(2007) 243 af 15. maj 2007
- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**
Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr.

**Punkt 3: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fælles-
foretagendet "Clean Sky" s. 14**
KOM(2007) 315 af 20. juni 2007
- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

Sagsnr. 07-020880
Dok nr. 308887
Side 1/28

**Punkt 4: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af "ENIAC-
fællesforetagendet" s. 20**
KOM(2007) 356 af 22. juni 2007
- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

**Punkt 5: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning
om Fællesskabets deltagelse i et forsknings- og udviklingspro-
gram, der har til formål at forbedre ældres livskvalitet
gennem brug af ny informations- og kommunikations-
teknologi (IKT), og som gennemføres af en række
forskellige medlemsstater. "Længst muligt i eget hjem"
("Ambient Assisted Living"- AAL) s. 25**
KOM(2007) 329 af 14. juni 2007
- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

Punkt 1: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af et fællesforetagende for initiativet om innovative lægemidler (IMI)

KOM(2007) 241 af 15. maj 2007

- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for Forskning, Teknologisk udvikling og Demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række forskningsområder

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Kommissionen fremlagde forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for innovative lægemidler medio maj 2007. Kommissionen præsenterede forslaget på Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 21.-22. maj 2007.

Teknologiinitiativet skal accelerere udviklingen af sikrere og mere effektive lægemidler. Formålet er at støtte en hurtigere udvikling af bedre lægemidler til gavn for patienter og sikre, at den farmaceutiske industri i Europa fastholder en førende position. Der igangsættes forskningsprojekter med fokus på de primære årsager til forsinkelser og flaskehalse i industriens nuværende udvikling af nye lægemidler.

Det samlede budget for fællesforetagendet IMI for den tiårige periode frem til 2017 forventes at være 2 milliarder euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med 1 milliard euro fra budgetmidlerne til temaet "Sundhed" under særprogrammet "Samarbejde".

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en helt ny måde at tildele europæisk industri betydelig indflydelse på EU's forskningspolitik gennem industridrevne, offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang forskningsmiljøerne, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industri-konsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge et arbejdsprogram for det pågældende forskningsområde, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

En del af indsatsen i 7. rammeprograms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'er.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man planlægger at foreslå JTI'ere inden for følgende seks områder:

- Luftfartsteknik og lufttransport (Clean Sky)
- Indlejrede computersystemer (ARTEMIS)
- Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES)
- Brændselsceller og brint (FCH)
- Innovative lægemidler (IMI)
- Nanoelektronik (ENIAC).

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 3/28

Efter forelæggelsen af forslaget om ARTEMIS (se punkt 2), Clean Sky (se punkt 3), ENIAC (se punkt 4) og IMI forventes Kommissionen snarest at fremsætte forslag om yderligere et fælles teknologiinitiativ vedrørende Brændselsceller og brint.

IMI skal accelerere udviklingen af sikrere og mere effektive lægemidler. Formålet er at støtte en hurtigere udvikling af bedre lægemidler til gavn for patienter og sikre, at den farmaceutiske industri i Europa fastholder en førende position. Der igangsættes forskningsprojekter med fokus på de primære årsager til forsinkelser og flaskehalse i industriens nuværende udvikling af nye lægemidler

Det samlede budget for fællesforetagendet IMI for den tiårige periode frem til 2017 forventes at være 2 milliarder euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med 1 milliard euro fra budgetmidlerne til temaet "Sundhed" under særprogrammet "Samarbejde". 1 milliard euro forventes således tilvejebragt af EFPIA, den europæiske farmaceutiske brancheorganisation.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsatser for såvel EU, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk indsats om innovative lægemidler. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsatser øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de eu-

ropæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vedrører oprettelse af et fællesforetagende for initiativet om innovative lægemidler med henblik på gennemførelsen af det fælles teknologiinitiativ om innovative lægemidler (IMI). Dette initiativ sigter mod at styrke EU's position inden for lægemiddelforskningen. Fra at have været førende inden for lægemiddelforskningen halter EU nu bagefter, både hvad angår offentlige og private investeringer i forskning. IMI forventes at give forskningssamarbejdet inden for biofarmakasektoren en ny dimension, idet initiativet indebærer, at konkurrerende medicinalfirmaer for første gang vil samarbejde om forskning for at forbedre lægemiddeludviklingsprocessen. Endvidere forventes det, at deltagelsen af forskningsmiljøer og kliniske centre, små og mellemstore virksomheder, patientorganisationer og offentlige myndigheder (herunder tilsynsmyndigheder) vil føre til hurtigere omsætning af resultaterne.

Oprettelse

IMI-fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber den 31. december 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Det foreslås, at IMI-fællesforetagendet skal bidrage til gennemførelsen af det 7. rammeprogram og temaet "Sundhed" under særprogrammet "Samarbejde" blandt andet for at:

- støtte prækompetitiv forskning i og udvikling af lægemidler, dvs. forskning i værktøjer og metoder, der anvendes i lægemiddeludviklingsprocessen, i medlemslandene og landene, som er associeret med det 7. rammeprogram, med en koordineret fremgangsmåde for at eliminere flaskehalse inden for udviklingen af lægemidler
- støtte gennemførelse af forskningsprioriteterne som fastlagt i forskningsdagsordenen under det fælles teknologiinitiativ om innovative lægemidler, især ved at yde tilskud på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag om forskningsprojekter
- fungere som offentlig-privat partnerskab, der tilsigter at styrke forskningsinvesteringerne i biofarmakasektoren i medlemslandene og landene, som er associeret med det 7. rammeprogram, ved at sammenlægge ressourcer og opdyrke samarbejde mellem den offentlige og private sektor

Medlemmer og organisering

Det foreslås, at IMI-fællesforetagendet stiftes af Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, og European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations, EFPIA.

Endvidere foreslås det, at IMI-fællesforetagendet skal være åbent for nye medlemmer, blandt andet medlemslandene og lande, der er associeret med det 7. rammeprogram, under forudsætning af, at disse bidrager med midler til at opfylde målene for IMI-fællesforetagendet.

Det forventes, at IMI-fællesforetagendet skal bestå af en bestyrelse, et sekretariat og et videnskabeligt udvalg. Bestyrelsen, der er sammensat af medlemmerne, har det overordnede ansvar for driften af IMI-fællesforetagendet. Bestyrelsens afgørelser forudsætter en positiv stemmeafgivelse fra de stiftende medlemmer, dvs. Kommissionen og EFPIA. Sekretariatet sammensættes af en administrerende direktør og en række medarbejdere og vil være ansvarlig for den daglige ledelse, herunder processen med forslagsindkaldelser og evaluering, administration af tilskud osv.

Det videnskabelige udvalg er et rådgivende organ for bestyrelsen og skal bestå af højst 15 medlemmer, der skal afspejle en ligelig repræsentation af ekspertise fra akademiske kredse, patientorganisationer og offentlige tilsynsmyndigheder. Det videnskabelige udvalg skal under ét besidde videnskabelig kompetence og ekspertise inden for den samlede lægemiddeludviklingsproces. Det videnskabelige udvalg får blandt andet til opgave at rådgive om, hvorvidt forskningsdagsordenen fortsat er relevant og at anbefale eventuelle ændringer.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Finansiering

Fællesskabets maksimale bidrag til IMI-fællesforetagendet til dækning af de løbende omkostninger og forskningsaktiviteterne foreslås at udgøre 1 mia. euro, som afholdes af den budgetbevilling, der er tildelt temaet "Sundhed" i særprogrammet "Samarbejde" til gennemførelse af 7. rammeprogram. Bidraget fra EFPIA-medlemsfirmaerne skal mindst modsvare fællesskabsbidraget.

Side 5/28

Forskningsaktiviteterne finansieres i fællesskab via finansielt bidrag fra Fællesskabet og ikke-finansielle bidrag fra EFPIA-medlemsfirmaerne (personale, udstyr, hjælpematerialer). IMI-fællesforetagendets driftsomkostninger finansieres af dets medlemmer. Fællesskabet og EFPIA bidrager ligeligt til finansiering af driftsomkostningerne.

Støtteberettigelse

Det er hensigten, at IMI-fællesforetagendet skal støtte forskningsaktiviteter på grundlag af indkaldelser af konkurrerende ansøgninger, uafhængig evaluering og indgåelse af aftaler om tilskud og projektaftaler.

Det foreslås, at universiteter, forskningsorganisationer, små og mellemstore virksomheder, patientorganisationer osv. kan komme i betragtning til finansiering fra Fællesskabets bidrag til IMI-fællesforetagendet.

De deltagende forskningsbaserede medicinalfirmaer, der er fulgyldige medlemmer af EFPIA, kan ikke opnå støtte til deres aktiviteter fra IMI-fællesforetagendet. De forventes at bidrage økonomisk til forskningsaktiviteter under IMI.

Rapport og evaluering

Det foreslås, at Kommissionen skal forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport over de fremskridt, som IMI-fællesforetagendet har opnået.

Desuden foreslås det, at Kommissionen to år efter oprettelsen af IMI-fællesforetagendet, dog senest i 2010, skal foretage en foreløbig evaluering af

IMI-fællesforetagendet med bistand fra uafhængige eksperter, samt at Kommissionen ved udgangen af 2017 skal gennemføre en endelig evaluering af IMI-fællesforetagendet med bistand fra uafhængige eksperter.

Overensstemmelse med andre EU-politikker og mål

Den foreslåede forordning er i overensstemmelse med Fællesskabets forskningspolitikker og målsætningen om at investere 3 % af EU's BNP i forskning og udvikling i 2010, hvoraf to tredjedele skal komme fra den private sektor, jf. Det Europæiske Råds beslutning i Barcelona i 2002.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen ventes at lægge op til en fællesskabsfinansiering på 1 milliard euro i perioden 2007-2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 150 mio. kr.

Der forventes ikke krav om national statslig medfinansiering. Eventuelle statsfinansielle konsekvenser vil blive vurderet i den videre proces.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 6. september 2007 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er ikke fremkommet bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og hilser velkommen, at Kommissionen har fremlagt forslag om oprettelse af fællesforetagendet IMI.

Danmark stiller sig positivt til oprettelsen af fællesforetagendet IMI.

IMI har størst dansk interesse af de foreliggende fire forslag til fælles teknologiinitiativer, idet der har været bred opbakning fra lægemiddelindustrien til forslaget.

Danmark lægger vægt på og vil arbejde for at sikre åbenhed og gennemsigtighed i JTI'ens virke, uddannelsesaktiviteter tilknyttet JTI'en samt reel konkurrence i de udbudte forskningsprojekter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er en generel positiv holdning til forslaget blandt medlemslandene. Følgende fra forhandlingerne kan særligt fremhæves:

Intellektuel ejendomsret: principperne i 7. rammeprogram følges.

Medlemslandenes indflydelse: På opfordring af en række medlemslande har Kommissionen indvilget i at give medlemslandegruppen en større rolle.

Efter drøftelse på Rådsmødet den 28. september 2007 planlægger formandskabet at forelægge sagen på Rådets møde den 22.-23. november 2007 med henblik på vedtagelse af forslaget om oprettelse af fællesforetagendet IMI.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt til orientering for Folketingets Europaudvalg på møde den 16. maj 2007 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. maj 2007. Folketingets Europaudvalg har modtaget supplerende samlenotat af 14. maj 2007.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 7/28

Punkt 2: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af "ARTEMIS-fællesforetagendet" til gennemførelse af det fælles teknologiinitiativ vedrørende indlejrede computersystemer

KOM(2007) 243 af 15. maj 2007

- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for Forskning, Teknologisk udvikling og Demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række forskningsområder.

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Kommissionen har fremlagt forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for indlejrede computersystemer medio maj 2007. Kommissionen præsenterede forslaget på Rådsmødet den 21.-22. maj 2007.

Indlejrede computersystemer betyder, at man indbygger regnekraft (intelligens) andre steder end i den traditionelle computer, for eksempel i mobiltelefoner, VVS-udstyr eller biler.

Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet ARTEMIS for den tiårige periode frem til 2017 forventes at være på op til 420 millioner euro. Fællesskabsmidlerne tages fra temaet "Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)" under særprogrammet "Samarbejde".

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en helt ny måde at tildele europæisk industri betydelig indflydelse på EU's forskningspolitik gennem industridrevne, offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang de nationale partnere, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industrikonsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge et arbejdsprogram for det pågældende forskningsområde, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

En del af indsatsen i 7. rammeprogramms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'erne.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finan-

siering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme, og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man planlægger at foreslå JTI'ere inden for følgende seks områder:

- Luftfartsteknik og lufttransport (Clean Sky)
- Indlejrede computersystemer (ARTEMIS)
- Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES)
- Brændselsceller og brint (FCH)
- Innovative lægemidler (IMI)
- Nanoelektronik (ENIAC).

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Efter forelæggelsen af forslaget om IMI (se punkt 1), Clean Sky (se punkt 3), ENIAC (se punkt 4) og ARTEMIS forventes Kommissionen snarest at fremsætte forslag om yderligere et fælles teknologiiinitiativ vedrørende Brændselsceller og brint.

Side 9/28

Indlejrede computersystemer betyder, at man indbygger regnekraft (intelligens) andre steder end i den traditionelle computer, for eksempel i mobiltelefoner, VVS-udstyr eller biler.

Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet ARTEMIS for den tiårige periode frem til 2017 forventes at være på op til 420 millioner euro. Fællesskabsmidlerne tages fra temaet "Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)" under særprogrammet "Samarbejde".

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsats for såvel EU, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk indsats om indlejrede computersystemer. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsats øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de europæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

På verdensplan vurderes værdien af markedet for indlejrede systemer i 2004 at være på 279 mia. kr. og hastigt stigende. Det skønnes, at omkring 90 % af alle computersystemer i dag er indlejrede systemer.

Indlejret software må forventes at få en stadigt stigende betydning for dansk erhvervslivs konkurrenceevne i takt med, at den indlejrede software i højere grad får betydning for produkternes ydeevne. Udvikling af indlejret software vil således være væsentlig for konkurrenceevnen inden for mange sektorer, eksempelvis sundhed, landbrug, logistik, møbler, byggeri m.m., herunder anvendelser inden for den offentlige sektor.

JTI'en skal samle fragmenterede indsatser inden for forskning og udviklingsarbejde (FoU) i indlejrede systemer. Det forventes, at JTI'en kan fokusere indsatsene i en retning inden for den forskningsdagsorden, som industrien har udarbejdet i den europæiske teknologiplatform for indlejrede systemer. Herved sikres en målrettet udviklingsproces i forhold til den europæiske industris behov. Gennem JTI'en skal skabes incitament for, at erhvervsliv og medlemslande øger deres FoU indsats inden for indlejrede systemer.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 10/28

Når software og softwaresystemer indgår som en integreret del af et produkt taler man om indlejrede systemer. Når virksomheder konkurrerer på kvalitet og funktionalitet af et givet produkt, vil indlejret software ofte være et væsentligt element i denne konkurrence. Det vurderes, at værdien af den indlejrede software inden udgangen af indeværende årti vil udgøre en væsentlig procentdel af den samlede værdi af centrale varegrupper, eksempelvis 37 % af værdien i telekommunikationsprodukter og 33 % af værdien af medikoteknik. Indlejret software udgør således et meget stort og voksende globalt marked.

Oprettelse

ARTEMIS fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber den 31. december 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Etableringen af fællesforetagendet ARTEMIS sigter mod at:

- fastlægge og gennemføre en forskningsdagsorden for udviklingen af vigtige teknologiområder vedrørende indlejrede computersystemer på tværs af forskellige anvendelsesområder med henblik på at styrke europæisk konkurrenceevne og bæredygtighed og skabe plads til helt nye markeder og samfundsnyttige anvendelsesformål
- støtte gennemførelse af F&U-aktiviteterne, især ved at give økonomisk støtte til deltagere i projekter, der er udvalgt på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag
- fremme et offentligt-privat partnerskab, der tilsigter at mobilisere og samle en indsats fra Fællesskabets side og fra national og privat side, at øge de samlede F&U-investeringer vedrørende indlejrede computersystemer og at skabe samarbejde mellem den offentlige og den private sektor
- sikre, at forskning og teknologisk udvikling vedrørende indlejrede computersystemer er effektivt og holdbart

- opnå synergi og koordinering med hensyn til den europæiske F&U- indsats vedrørende indlejrede computersystemer, herunder gradvis integrering i ARTEMIS-fællesforetagendet af de aktiviteter på området, der for øjeblikket gennemføres via mellemstatslige F&U-ordninger (EUREKA)

Medlemmer og organisering

Fællesforetagendet kan oprettes af Kommissionen og medlemslandene i fællesskab. Fællesforetagendet skal imidlertid efter sin oprettelse være et uafhængigt organ med selvstændig bemanning og gennemsigtig og åben beslutningsprocedure. Magtbalancen skal afspejle finansieringen, hvor industrien står for minimum 50 %, forventeligt primært i form af ikke-finansielle bidrag.

Fællesforetagendet tænkes organiseret med en bestyrelse, et tilsynsråd, en industri og forskningskomité samt en direktør. Bestyrelsen foreslås sammensat af medlemmerne af ARTEMIS-fællesforetagendet og formanden for Industri- og Forskningskomiteen.

Tilsynsrådet består af repræsentanter for de offentlige myndigheder, der deltager i ARTEMIS. Industri- og Forskningskomiteens medlemmer (max. 25) bliver udpeget af ARTEMISIA (The ARTEMIS Industrial Association, som er en fælles europæisk organisation for virksomheder beskæftiget med indlejrede systemer og en fælles teknologiplatform). Komiteens opgave er at udarbejde de flerårige strategiske planer og det årlige arbejdsprogram for ARTEMIS samt at udarbejde forslag til den teknologiske og forskningsmæssige strategi.

Finansiering

ARTEMIS' ressourcer består af medlemmernes bidrag til driftsomkostningerne, Kommissionens bidrag til finansiering af forsknings- og udviklingsaktiviteter samt enhver form for indtægt, fællesskabet kan opnå.

ARTEMIS' forsknings- og udviklingsaktiviteter for perioden indtil den 31. december 2017 dækkes af følgende bidrag:

- et finansielt bidrag fra Fællesskabet på højst 410 mio. euro til projektfinansiering
- ARTEMIS-medlemsstaters finansielle bidrag, der har form af årlige tilsagnserklæringer, og som udbetales direkte til forsknings- og udviklingsorganisationer, der deltager i forsknings- og udviklingsprojekterne
- bidrag i naturalier fra forsknings- og udviklingsorganisationer som deres andel af de udgifter, der er nødvendige for at gennemføre projekterne

Fællesskabets maksimale bidrag til ARTEMIS-fællesforetagendet udgør 420 mio. EUR, som afholdes over den budgetbevilling, der er tildelt temaet "Informations- og kommunikationsteknologi" under særprogrammet "Samarbejde" i det 7.rammeprogram for Forsknings, teknologisk udvikling og demonstration.

Driftsomkostningerne i forbindelse med ARTEMIS skal dækkes af medlemmerne samt ARTEMISIA.

Støtteberettigede

Det er hensigten, at ARTEMIS-fællesforetagendet skal støtte forskningsaktiviteter på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag, uafhængig evaluering og indgåelse af aftaler om tilskud og projektaftaler. Forudsætningen for, at et projektforslag kan komme i betragtning er, at konsortiet består af mindst tre uafhængige medlemmer fra mindst tre ARTEMIS medlemslande.

Fællesforetagendet skal udelukkende tage beslutninger vedrørende fordeling af midler. Procedurer for evaluering, regulering, kontraktindgåelse mv. skal baseres på erfaringer fra eksisterende programmer.

Rapport og evaluering

Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport over de fremskridt, som ARTEMIS har opnået.

I henhold til vedtægterne skal der gennemføres uafhængige evalueringer. Der påtænkes to foreløbige evalueringer inden udgangen af henholdsvis 2010 og 2015 og en efterfølgende evaluering senest i marts 2018.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 12/28

Overensstemmelse med andre EU-politikker og mål

Den foreslåede forordning er i overensstemmelse med Fællesskabets forskningspolitikker. Den er også i overensstemmelse med den fornyede Lissabon-strategi og målsætningen om at investere 3 % af EU's BNP i forskning og udvikling i 2010, hvoraf to tredjedele skal komme fra den private sektor, jfr. Det Europæiske Råds beslutning i Barcelona 2002.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på 420 mio. euro i perioden 2007 – 2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 63 mio. kr.

Det må derudover forventes, at lande der ønsker at medvirke aktivt i ARTEMIS også skal skyde nationale midler ind fra offentlig side, ligesom private virksomheder forventes selv at finansiere en del af udgifterne i de konkrete projekter, som igangsættes under ARTEMIS. Beslutter Danmark at deltage aktivt i initiativet, kan det selvsagt få statsfinansielle konsekvenser. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre størrelsen af en eventuel udgift.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 6. september 2007 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er ikke fremkommet bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og hilser velkommen, at Kommissionen har fremlagt forslag om oprettelse af fællesforetagendet ARTEMIS.

Danmark stiller sig positivt til oprettelsen af fællesforetagendet ARTEMIS.

Det bør nøje overvejes, hvorledes Danmark skal forholde sig til den konkrete tilrettelæggelse af fællesforetagendet, herunder muligheder for, og hensigtsmæssigheden i, at nationale danske forsknings- og innovationsmidler anvendes i forbindelse med ARTEMIS.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning blandt medlemslandene til ARTEMIS. En række lande har givet tilsagn om at yde finansielle bidrag til ARTEMIS. Danmark har indtil videre ikke ytret et sådant tilsagn.

Fra drøftelserne kan følgende særligt fremhæves:

7. rammeprogram og ARTEMIS: Kommissionen har forsikret om, at der stadig vil være midler til området i 7. rammeprogram's årlige arbejdsprogrammer. Desuden kan forskere fra lande, der ikke deltager i ARTEMIS søge programmet, men ville sandsynligvis kun få fællesskabsmidler, altså maksimalt 16,7 % af projektomkostningerne.

Deltagelse: Det bør klart fremgå af forslagets artikel 5, at man kan trække sig ud og senere tilslutte sig programmet.

Intellektuel ejendom (IPR): En række lande har understreget, at IPR-reglerne må harmoniseres for alle JTI'erne. Kommissionen har svaret, at reglerne udvikles sammen med industrien, og at der er stor forskel fra område til område. Det ligger fast, at de nationale kontrakter skal indeholde IPR-regler, som er i overensstemmelse med IPR i 7. rammeprogram.

Efter drøftelse på Rådsmødet den 28. september 2007 planlægger formandskabet at forelægge sagen på Rådets møde den 22.-23. november 2007 med henblik på vedtagelse af forslaget om oprettelse af fællesforetagendet ARTEMIS.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt til orientering for Folketingets Europaudvalg på møde den 16. maj 2007 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. maj 2007. Folketingets Europaudvalg har modtaget supplerende samlenotat af 14. maj 2007.

Punkt 3: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet "Clean Sky"

KOM(2007) 315 af 20. juni 2007

- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for Forskning, Teknologisk udvikling og Demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række forskningsområder, eksempelvis brint- og brændselsceller, luftfartsteknik og lufttransport, innovative lægemidler, indlejrede databehandlingssystemer, nanoelektronik og GMES (global miljø- og sikkerhedsovervågning).

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Kommissionen har fremlagt forslag om etableringen af fællesforetagendet Clean Sky som et offentligt-privat partnerskab, der kan fremme stærke forbindelser mellem forskellige organisationer og bygge videre på EU's forsknings- og udviklingskapacitet inden for luftfartsteknik og lufttransport.

Clean Sky sigter mod at skabe et innovativt lufttransportsystem baseret på integration af avancerede teknologier og fuldskala testfly med det mål at nedbringe lufttransportens miljøpåvirkninger gennem reduktion af støj og gasemissioner samt forbedring af luftfartøjers brændstoføkonomi.

Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet Clean Sky udgør maksimalt 800 mio. euro, som afholdes af den budgetbevilling, der er tildelt temaet "Transport" i særprogrammet "Samarbejde".

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en helt ny måde at tildele europæisk industri betydelig indflydelse på EU's forskningspolitik gennem industridrevne, offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang forskningsmiljøerne, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industrikonsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge arbejdsprogram for det pågældende forskningsområde, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien, samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

En del af indsatsen i 7. rammeprogramms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'er.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man planlægger at foreslå JTI'ere inden for følgende seks områder:

- Luftfartsteknik og lufttransport (Clean Sky)
- Indlejrede computersystemer (ARTEMIS)
- Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES)
- Brændselsceller og brint (FCH)
- Innovative lægemidler (IMI)
- Nanoelektronik (ENIAC).

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 15/28

Efter forelæggelsen af forslaget om IMI (se punkt 1), ARTEMIS (se punkt 2), ENIAC (se punkt 4) og Clean Sky forventes Kommissionen snarest at fremsætte forslag om yderligere et fælles teknologiinitiativ vedrørende Brændselsceller og brint.

Overensstemmelse med andre EU-politikker og mål

De fælles teknologiinitiativer er generelt i god overensstemmelse med EU's mål om at udvikle nye initiativer med det formål at intensivere samarbejdet mellem erhvervslivet og den offentlige sektor om at finansiere forskning for at styrke tværnationale forbindelser mellem den offentlige og private sektor.

Det Europæiske Fællesskab har gjort luftfartsteknik til et af sine prioriterede forsknings- og udviklingsområder med den ambition at minimere luftfartøjers miljøpåvirkning og forbedre den lokale luftkvalitet og støjforholdene omkring lufthavne samt sundhed og livskvalitet.

Luftfartsteknisk forskning og udvikling vil bidrage til gennemførelsen af EU's strategiske mål i henhold til den nye Lissabon-strategi. Det foreslåede initiativ er en del af en bred og ambitiøs fællesskabsstrategi, der sigter mod at tackle innovationsefterslæbet, og som blandt andet omfatter forslaget om et Europæisk Teknologisk Institut (EIT).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsatser for såvel EU, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk indsats om

luftfartsteknik og lufttransport. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsatser øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de europæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Oprettelse

Clean Sky fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber den 31. december 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Fællesforetagendet Clean Sky har følgende mål:

- at bidrage til gennemførelsen af det 7. rammeprogram og tema 7, Transport (herunder luftfart), i særprogrammet "Samarbejde"
- at skabe et innovativt lufttransportsystem baseret på integration af avancerede teknologier og fuldskala testfly med det mål at nedbringe lufttransportens miljøpåvirkninger gennem reduktion af støj og gasemissioner samt forbedring af luftfartøjers brændstoføkonomi
- at fremskynde produktion af ny viden, innovation og omsætning af forskning til strategiske teknologier, der fører til en styrkelse af industriens konkurrenceevne
- at fokusere indsatsen i de integrerede teknologidemonstratorer på centrale projektleverancer, der kan bidrage til at opfylde EU's mål for miljø og konkurrenceevne
- at gennemføre de fornødne forsknings- og udviklingsaktiviteter, om nødvendigt ved at tildele tilskud efter indkaldelser af forslag

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 16/28

Medlemmer og organisering

- De stiftende medlemmer er Det Europæiske Fællesskab repræsenteret ved Kommissionen og 12 ITD-ledere (ITD= Integrerede Teknologidemonstratorer) og op til 74 associerede medlemmer.
- Enhver offentlig eller privat enhed, der er etableret i en medlemsstat eller i et land, der er associeret det 7. rammeprogram, kan under visse forudsætninger søge om at blive medlem af Clean Sky.
- Fællesforetagendet Clean Sky har følgende organer: bestyrelsen, direktøren, styngsudvalgene for de integrerede teknologidemonstratorer og det generelle forum (rådgivende organ for Clean Sky) samt et revisionsudvalg.
- Fællesforetagendet opretter om nødvendigt et rådgivende udvalg, som udpeges af Kommissionen.

Vedtægterne for Clean Sky udgør en integreret del af forordningen og vedtages, når forordningen vedtages.

Finansiering

- Clean Skys ressourcer udgøres af bidrag fra medlemmerne og disses delta-gende tilknyttede virksomheder.

- De løbende omkostninger for Clean Sky skal deles ligeligt mellem på den ene side Det Europæiske Fællesskab, der bidrager med 50 % af de samlede omkostninger, og på den anden side de øvrige medlemmer, der bidrager med de resterende 50 %.
- Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet "Clean Sky" for den ti-årige periode frem til 2017 forventes at være på op til 800 mio. euro. Fællesskabsmidlerne afholdes af den budgetbevilling, der er tildelt temaet "Transport" i særprogrammet "Samarbejde" i FP7.
- Medlemmerne af fællesforetagendet (undtaget Det Europæiske Fællesskab der bidrager jf. ovennævnte) og deres tilknyttede virksomheder forpligter sig til 776 mio. euro i ikke-finansielle bidrag og 24 mio. euro kontant til løbende omkostninger. Ved fællesforetagendets start forpligter ITD-lederne sig til ca. 75 % eller 600 mio. euro af de ikke-finansielle bidrag, mens de associerede medlemmer bidrager med de resterende 25 % eller 200 mio. euro.
- De nærmere bestemmelser for Fællesskabets finansielle bidrag fastlægges i en generel aftale og årlige finansielle gennemførelsesaftaler, som indgås mellem Kommissionen på Fællesskabets vegne og fællesforetagendet Clean Sky.
- ITD-ledere og associerede medlemmer skal tilsammen bidrage med ressourcer, der mindst svarer til Fællesskabets bidrag med undtagelse af de midler, der bevilges gennem indkaldelser af forslag for at gennemføre Clean Skys forskningsaktiviteter.

Støtteberettigede

Hvor det er relevant, skal Fællesskabets bidrag til Clean Sky til finansiering af forskningsaktiviteter omfatte finansiering af forslag, der udvælges via indkaldelser af konkurrerende forslag. Enhver offentlig eller privat enhed, der er etableret i en medlemsstat eller i et land, som er associeret med det 7. rammeprogram, er støtteberettiget til en sådan finansiering. JTI-medlemmer, som er inddraget i fastlæggelsen af arbejde, der er omfattet af en indkaldelse af forslag eller indkaldelse af bud, kan dog ikke deltage i udførelsen af dette arbejde.

Rapport og evaluering

Kommissionen forelægger Rådet og Europa-Parlamentet en årlig rapport over de fremskridt, som fællesforetagendet Clean Sky har opnået.

Senest tre år efter det fælles foretagendes start og under alle omstændigheder senest den 31. december 2010 gennemfører Kommissionen en evaluering på grundlag af et kommissorium, der aftales med bestyrelsen. Formålet er blandt andet at fastslå, om varigheden af Clean Sky bør forlænges ud over den fastsatte periode, og om der skal foretages passende ændringer i forordningen og vedtægterne.

Endvidere er det planlagt, at et eksternt konsulentfirma skal foretage en midtvejs-evaluering for at vurdere projektets resultater og foreslå korrektioner. Ved udgangen af 2017 gennemfører Kommissionen en endelig evaluering af Clean Sky med bistand fra uafhængige eksperter. Resultaterne forelægges Europa-Parlamentet og Rådet.

Intellektuel ejendom (IPR)

Fællesforetagendet Clean Skys politik for intellektuel ejendom indarbejdes i de tilskudsftaler, som fællesforetagendet Clean Sky indgår. Fællesforetagendet Clean Sky vedtager regler for formidling af forskningsresultater, hvormed det om

nødvendigt sikres, at intellektuel ejendom, der frembringes i forbindelse med forskningsaktiviteter inden for rammerne af denne forordning, beskyttes, og at forskningsresultater anvendes og formidles.

Støtte fra værtsstaten

Der indgås en værtsstatsaftale mellem Clean Sky og Belgien om kontorlokaler, privilegier og immuniteter og anden støtte fra Belgien til Clean Sky.

Ikrafttrædelse

Forordningen træder i kraft på dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Side 18/28

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på 800 mio. euro i perioden 2007 – 2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 16 mio. euro = ca. 120 mio. kr.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning med frist 6. september 2007. Der fremkom ingen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og hilser velkommen, at Kommissionen har fremlagt forslag om oprettelse af fællesforetagendet Clean Sky.

Danmark stiller sig positivt til oprettelsen af fællesforetagendet Clean Sky.

Danmark lægger vægt på og vil arbejde for at sikre åbenhed og gennemsigtighed i JTI'ens virke samt lige adgang til Fællesskabets midler i JTI'en.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der kan p.t. konstateres en generel opbakning blandt medlemslandene til Clean Sky. Følgende kan især fremhæves fra de indledende forhandlinger:

Medlemsstaternes rolle: Der er yttret bekymret for, om medlemsstaterne får en tilstrækkelig rolle i programmet. Kommissionen har fremhævet, at det ikke kan ske via programkomiteerne, da komitologi ikke hører hjemme i JTI'erne. Der er tale om offentlig-private partnerskaber.

Deltagelse: Kommissionen har oplyst, at der hele tiden vil være mulighed for, at nye deltagere kan tilslutte sig programmet.

Efter drøftelse på Rådsmødet den 28. september 2007 planlægger formandskabet at forelægge sagen på Rådets møde den 22.-23. november 2007 med henblik på vedtagelse af forslaget om oprettelse af fællesforetagendet Clean Sky.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har modtaget grundnotat af 19. juli 2007 om Clean Sky.

Det bemærkes, at Folketingets Europaudvalg har modtaget samlenotat af 14. maj 2007 om det fælles teknologiinitiativ om indlejrede computersystemer (ARTEMIS) og det fælles teknologiinitiativ om innovative lægemidler (IMI) i forbindelse med Konkurrenceevnerådets møde den 21.-22. maj 2007.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 19/28

Punkt 4: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af "ENIAC-fællesforetagendet"

KOM(2007) 356 af 22. juni 2007

- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for Forskning, Teknologisk udvikling og Demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række forskningsområder, eksempelvis brint- og brændselsceller, luftfartsteknik og lufttransport, innovative lægemidler, indlejrede databehandlingssystemer, nanoelektronik og GMES (global miljø- og sikkerhedsovervågning).

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Kommissionen har fremlagt forslag om etableringen af fællesforetagendet ENIAC (JTI om nanoelektronik) som et offentligt-privat partnerskab, der tilsigter at mobilisere og samle en indsats fra Fællesskabets side og fra national og privat side, at øge de samlede F&U-investeringer vedrørende nanoelektronik og at skabe samarbejde mellem den offentlige og den private sektor.

ENIAC skal blandt andet udvikle vigtige kompetencer for nanoelektronik inden for forskellige anvendelsesområder. Formålet er at udvikle stadig mindre elektroniske chips med nye og øget antal af anvendelsesmuligheder.

Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet ENIAC for den tiårige periode frem til 2017 forventes at være på op til 450 millioner euro. Fællesskabsmidlerne tages fra temaet "Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)" under særprogrammet "Samarbejde" i det 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration.

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en helt ny måde at tildele europæisk industri betydelig indflydelse på EU's forskningspolitik gennem industridrevne, offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang de nationale partnere, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industrikonsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge et arbejdsprogram for det pågældende forskningsområde, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien, samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

En del af indsatsen i 7. rammeprogramms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'er.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man planlægger at foreslå JTI'ere inden for følgende seks områder:

- Luftfartsteknik og lufttransport (Clean Sky)
- Indlejrede computersystemer (ARTEMIS)
- Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES)
- Brændselsceller og brint (FCH)
- Innovative lægemidler (IMI)
- Nanoelektronik (ENIAC).

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 21/28

Efter forelæggelsen af forslaget om IMI (se punkt 1), ARTEMIS (se punkt 2), Clean Sky (se punkt 3) og ENIAC forventes Kommissionen snarest at fremsætte forslag om yderligere et fælles teknologiinitiativ vedrørende Brændselsceller og brint.

ENIAC skal blandt andet udvikle vigtige kompetencer for nanoelektronik inden for forskellige anvendelsesområder. Formålet er at udvikle stadig mindre elektroniske chips med nye og øgede anvendelsesmuligheder.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsats for såvel EU, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk indsats om nanoelektronik. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsats øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de europæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Forretningskæden for nanoelektronik (dvs. producenterne, men også en lang række tilknyttede industrier såsom leverandører af udstyr og materiel, designere

osv.) har en markedsstørrelse, der i øjeblikket repræsenterer næsten 1 % af hele verdens BNP med en stærk årlig gennemsnitlig vækstrate (ca. 15 %). Dog tegner de virksomheder, nanoteknologien påvirker, sig for en samlet vægt, der er flere gange højere (anslået til ca. 5 000 mia. euro). Europa har kapacitet til at blive førende i verden, men trues af Asien og USA, hvis der ikke investeres betydeligt i at øge produktionen for at udvikle fremtidige generationer af integrerede kredsløb.

Oprettelse

ENIAC fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber den 31. december 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Fællesforetagendet ENIAC har følgende mål:

- At fastlægge og gennemføre en forskningsdagsorden for udviklingen af vigtige kompetenceområder vedrørende nanoelektronik på tværs af forskellige anvendelsesområder med henblik på at styrke europæisk konkurrenceevne og bæredygtighed og skabe plads til helt nye markeder og samfundsnyttige anvendelsesformål. Det drejer sig blandt andet om at udvikle stadig mindre elektroniske chips med nye og øgede anvendelsesmuligheder
- At støtte aktiviteter til gennemførelse af forskningsdagsordenen (herefter ”F&U-aktiviteter”), især gennem økonomisk støtte til deltagere i projekter, der er udvalgt på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag
- At fremme et offentligt-privat partnerskab, der tilsigter at mobilisere og samle en indsats fra Fællesskabets side og fra national og privat side, at øge de samlede F&U-investeringer vedrørende nanoelektronik og at skabe samarbejde mellem den offentlige og den private sektor
- At sikre, at det fælles teknologiinitiativ vedrørende nanoelektronik er effektivt og holdbart
- At opnå synergi og koordinering med hensyn til den europæiske F&U-indsats vedrørende nanoelektronik, herunder gradvis integrering i ENIAC-fællesforetagendet af de aktiviteter på områder, der for øjeblikket gennemføres via mellemstatslige F&U-ordninger (Eureka)

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 22/28

Medlemmer og organisering

De stiftende medlemmer er Det Europæiske Fællesskab repræsenteret ved Kommissionen, en række medlemsstater og sammenslutningen AENEAS.

ENIAC-fællesforetagendet tænkes organiseret med en bestyrelse, et repræsentantskab for de offentlige myndigheder, et erhvervs- og forskningsudvalg og en administrerende direktør.

Forudsat, at de tilslutter sig målene formålet i forslaget, kan følgende blive medlemmer af ENIAC-fællesforetagendet:

- andre medlemsstater og lande, der er associeret med det 7. rammeprogram
- lande uden for EU, der ikke er kandidatlande eller associerede lande (herefter ”tredjelande”), og som har F&U-politik eller programmer vedrørende nanoelektronik
- juridiske personer, der kan yde et betydeligt finansielt bidrag til at nå ENIAC-fællesforetagendets mål

Finansiering

- Fællesskabets finansielle bidrag til fællesforetagendet ENIAC udgør maksimalt 450 mio. euro, som afholdes af den budgetbevilling, der er tildelt temaet "Informations- og Kommunikationsteknologi" i særprogrammet "Samarbejde" under 7. rammeprogram
- De offentlige midler til projekter, der er udvalgt på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag offentliggjort af ENIAC-fællesforetagendet, omfatter de nationale finansielle bidrag fra ENIAC-medlemsstaterne og/eller det finansielle bidrag fra ENIAC-fællesforetagendet
- ENIAC-fællesforetagendets finansielle bidrag til budgettet for hver indkaldelse udgør som udgangspunkt 55 % af det samlede beløb, som ENIAC-medlemsstaterne har givet tilsagn om
- Indkaldelse, evaluering og udvælgelse af forslag sker i henhold til en række nærmere beskrevne bestemmelser
- Projektfinansiering sker i henhold til en række nærmere beskrevne bestemmelser

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Fællesskabets bidrag til ENIAC anvendes til finansiering af projekter på grundlag af indkaldelser af konkurrerende forslag. Deltagere med hjemsted i ENIAC-medlemsstater og i andre EU-medlemsstater eller associerede lande kan deltage i indkaldelser af forslag, som ENIAC iværksætter. Deltagelse fra ikke-ENIAC-lande forudsætter, at de pågældende lande indgår administrative ordninger med ENIAC om at gøre det muligt for deres virksomheder og F&U-organisationer at deltage.

Side 23/28

ENIACs finansielle bidrag til projektdeltagerne omfatter en procentdel (højst 16,7 %) af de samlede udgifter til gennemførelse af projektet, som de myndigheder, der yder finansiering og udsteder tilskudsaftalen, fastlægger.

Rapport og evaluering

Kommissionen forelægger Rådet og Europa-Parlamentet en årlig rapport over de fremskridt, som ENIAC-fællesforetagendet har opnået.

Godkendelsen af ENIAC-fællesforetagendets budget gives af Europa-Parlamentet efter henstilling fra Rådet i overensstemmelse med en procedure i henhold til de finansielle bestemmelser for ENIAC.

I henhold til vedtægterne skal der gennemføres uafhængige evalueringer. Der påtænkes to foreløbige evalueringer inden udgangen af henholdsvis 2010 og 2015 og en efterfølgende evaluering senest i marts 2018.

Intellektuel ejendom (IPR)

Fællesforetagendet ENIAC vedtager regler for formidling og anvendelse af forskningsresultater, hvormed det om nødvendigt sikres, at intellektuel ejendom, der frembringes i forbindelse med forskningsaktiviteter inden for rammerne af denne forordning, beskyttes, og at forskningsresultater anvendes og formidles.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på 450 mio. euro i perioden 2007 – 2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 9 mio. euro = ca. 67,5 mio. kr.

Det må derudover forventes, at lande der ønsker at medvirke aktivt i ENIAC også skal skyde nationale midler ind fra offentlig side, ligesom private virksomheder forventes selv at finansiere en del af udgifterne i de konkrete projekter, som igangsættes under ENIAC. Beslutter Danmark at deltage aktivt i initiativet, kan det selvsagt få statsfinansielle konsekvenser. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre størrelsen af en eventuel udgift.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 24/28

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning med frist 6. september 2007. Der fremkom ingen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og hilser velkommen, at Kommissionen har fremlagt forslag om oprettelse af fællesforetagendet ENIAC.

Danmark stiller sig positivt til oprettelsen af fællesforetagendet ENIAC.

Det bør nøje overvejes, hvorledes Danmark skal forholde sig til den konkrete tilrettelæggelse af fællesforetagendet, herunder muligheder for, og hensigtsmæssigheden i, at nationale danske forsknings- og innovationsmidler anvendes i forbindelse med ENIAC.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes holdninger er endnu ikke kendt.

Efter drøftelse på Rådsmødet den 28. september 2007 planlægger formandskabet at forelægge sagen på Rådets møde den 22.-23. november 2007 med henblik på vedtagelse af forslaget om oprettelse af fællesforetagendet ENIAC.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

**Punkt 5: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et forsknings- og udviklingsprogram, der har til formål at forbedre ældres livskvalitet gennem brug af ny informations- og kommunikationsteknologi (IKT), og som gennemføres af en række forskellige medlemsstater. "Længst muligt i eget hjem" ("Ambient Assisted Living" - AAL)
KOM(2007) 329 af 14. juni 2007**

- Information fra Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

For at fremme udviklingen af innovative, IKT-baserede produkter, tjenester og systemer til en god alderdom i hjemmet foreslås det, at Rådet og Parlamentet med hjemmel i traktatens artikel 169 vedtager en beslutning om Fællesskabets deltagelse i "Ambient Assisted Living Joint Programme" - det fælles AAL-program.

Artikel 169-initiativer giver Unionen mulighed for at yde finansiel støtte til et forskningsprogram etableret af flere medlemslande. Med Rådets beslutning om særprogrammer til gennemførelse af 7. Rammeprogram for Forskning er der foreslået fire artikel 169-initiativer, hvoraf det fælles AAL-program er det første.

Det fælles AAL-program er et forsøg på at etablere et europæisk program til finansiering af forsknings- og innovationsprojekter, der gennem brug af nye it-produkter og tjenesteydelser vil forbedre livskvaliteten for ældre borgere.

2. Baggrund

Det 7. Rammeprogram for Forskning, Teknologisk udvikling og Demonstration (FP7) lægger blandt andet op til, at Fællesskabet i højere grad end tidligere kan finansiere større satsninger gennem brug af traktatens artikel 169.

Initiativer oprettet efter artikel 169 i Traktaten for den Europæiske Union giver Unionen mulighed for at yde finansiel støtte til et program etableret af flere medlemslande, herunder deltage i de organisatoriske strukturer, der er nødvendige for at implementere initiativet.

Kriterierne for at etablere et artikel-169 initiativ er blandt andet, at der er tale om emner af stor interesse for fællesskabet, og emner som falder i tråd med den tematiske prioritering inden for rammeprogrammet for forskning og udvikling. Der skal endvidere være tale om deltagelse fra et tilstrækkeligt antal medlemslande til at opnå en integration af forskningsområdet samt medfinansiering fra både Unionen og de respektive EU-medlemslande. Begge disse kriterier er opfyldt i det fælles AAL-program.

Det 7. rammeprogram tilbyder således en velegnet ramme for det fælles AAL-program, der er et samarbejde mellem 14 medlemslande og 3 associerede lande. Initiativet søger gennem intelligent brug af digital teknologi at afhjælpe en række af de demografiske udfordringer, der opstår i forbindelse med, at der med de sto-

re årganges tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet bliver færre erhvervsaktive til at sørge for den ældre generation.

Hvis Europa reagerer rettidigt på udfordringerne og overvinder tekniske, lovgivningsmæssige og adfærdsmæssige hindringer, kan informations- og kommunikationsteknologi (IKT) til en god alderdom blive en drivkraft bag jobskabelse og vækst og skabe konkurrencefordele for Europa. Visionen er at fokusere på de muligheder for vækst inden for markeder som IKT-ydelser, e-health mv., som de demografiske udfordringer repræsenterer. Det fælles AAL-program fokuserer således både på at skabe bedre livskvalitet for ældre og på at skabe nye forretningsmuligheder for europæiske virksomheder.

Følgende lande deltager i AAL: Belgien, Cypern, Danmark, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Israel, Italien, Norge, Polen, Portugal, Schweiz, Spanien, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Der er fra dansk side engagement i AAL, idet Rådet for Teknologi og Innovation forpligtet sig til et nationalt bidrag til programmet på 3,75 mio. kr. årligt i årene 2008-2013 svarende til i alt 22,5 mio. kr. Tilsammen har de 17 lande angivet, at de stiller med en årlig finansiering af initiativet på 28,9 mio. euro (status juli 2007) i perioden 2008-2013.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er traktatens afsnit XVIII, artikel 169, vedrørende Fællesskabets deltagelse i forskningsprogrammer, der iværksættes af flere medlemsstater, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes for gennemførelsen af disse programmer.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget baseres på artikel 169, som eksplicit bestemmer, at Fællesskabet kan deltage i et fælles program, der iværksættes af flere medlemsstater. Alle operationelle aspekter gennemføres så vidt muligt på nationalt plan, samtidig med at der sikres en sammenhængende tilgang til det fælles program på europæisk plan. Forslaget anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

I fremtiden vil Europas ældre være mere aktive og ved bedre helbred. De vil være flere og mere velstillede og vil derfor forbruge flere nye varer og tjenesteydelser, og de vil have et ønske om at være mere socialt aktive. Antallet af ældre vil mere end fordobles frem til 2050, og andelen af mennesker, der bor alene, vil øges. Uanset hvor afhængige eller uafhængige disse ældre mennesker vil være, så må vi regne med, at jo ældre de er, jo mere hjælp og omsorg vil de få brug for. Dette udgør alt i alt en øget udfordring for deres familie og for samfundet.

Det fælles AAL-program er et forsøg på at etablere et europæisk program til finansiering af forsknings- og innovationsprojekter, der gennem brug af nye it-produkter og tjenesteydelser vil forbedre livskvaliteten for ældre borgere. Der kan eksempelvis være tale om assistance til daglige gøremål, helbredsovervågning, nødberedskab, infotainment (information og underholdning) og fremme af social kontakt.

Ældre mennesker kan have meget specielle og meget forskellige behov. For at opfylde disse skal der tages hensyn til en lang række faktorer som alder, køn, uddannelsesniveau, kultur, religion, ensomhed, nuværende og fremtidige økonomiske situation, nuværende og fremtidige grad af sygdom, handicap mv. Disse behov skaber en stor variation i efterspørgslen efter ydelser og dermed et potentiale for at forme nye forretningsmodeller. Det fælles AAL-program vil adressere begge sider af sagen – såvel de ældres behov som de markedsmæssige muligheder.

Det fælles AAL-program vil gennem to årlige indkaldelser af ansøgninger til på forhånd specificerede fokusområder støtte forsknings- og innovationsprojekter, der medvirker til at forstærke et konsolideret europæisk marked for AAL-produkter, -miljøer og -services. Tidspunkt for indkaldelse af ansøgninger og ansøgningsfrist er endnu ikke fastlagt. Det samme er tilfældet for det første opslags fokusområder.

Ansøgere skal være tværnationale konsortier bestående af partnere fra de deltagende lande. Programmet vil inkludere aktiviteter til at støtte programmets formål, ligesom man vil arbejde for at fremme forståelse for og samarbejde om emnet i andre fora, særligt andre relevante nationale og EU-programmer.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på maksimalt 150 mio. euro i perioden 2008-2013. Fællesskabets finansielle bidrag foreslås taget fra de budgetmidler, der er afsat til det tematiske program ”Informations- og kommunikationsteknologi” under særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem artikel 169-initiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer, herunder blandt andet støtte fra rammeprogrammet.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på maksimalt 150 mio. euro i perioden 2008-2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 22,5 mio. kr. Fællesskabets finansielle bidrag foreslås taget fra de budgetmidler, der er afsat til det tematiske program ”Informations- og kommunikationsteknologi” under særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram.

Danmark har via Rådet for Teknologi og Innovation forpligtet sig til et nationalt bidrag til programmet på 3,75 mio. kr. årligt i årene 2008-2013 svarende til i alt 22,5 mio. kr.

De danske forskningsinstitutioner eller virksomheder, der søger om at deltage i forskningsaktiviteter under programmet, forventes selv at finansiere en del af udgifterne til de konkrete projekter.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 6. september 2007 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er samlet fremkommet følgende bemærkninger:

HTS Handel, Transport og Service er positiv over for Fællesskabets deltagelse i et forsknings- og udviklingsprogram med det formål at forbedre ældres livskvalitet gennem brug af ny og innovativ informations- og kommunikationsteknologi.

HTS understreger dog vigtigheden af, at også private leverandører af serviceydelser til ældre involveres i forsknings- og udviklingsprogrammet. Programmet ses ikke umiddelbart at indeholde hindringer for private leverandørers deltagelse, men HTS påpeger, at det er vigtigt at sikre, at det ikke alene er offentlige (kommunale) leverandører, som kommer til at fastlægge og udvikle fremtidens IT-løsninger på området.

HTS fremhæver, at det skyldes en risiko for, at offentlige leverandører vil kunne udvikle IT-løsninger mere eller mindre gratis (f.eks. håndholdte pc'er og kommunikationsudstyr), som andre private leverandører i givet fald selv må betale for udviklingen af. Endvidere fremhæver HTS, at det skyldes en risiko for, at udvikling af IT-løsninger, som udelukkende bygger på de offentlige myndigheder og leverandørers behov, tilgodeses gennem programmet. De offentlige myndigheder og leverandører vil så efterfølgende kunne kræve, at private leverandører investerer i tilsvarende IT-løsninger, som i mindre grad er tilpasset de private leverandørers behov samtidig med, at de private leverandører ikke kan få et tilsvarende tilskud til udvikling mv.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for, at nationale programmer gensidigt åbnes og gennemføres på en koordineret måde og kan tilslutte sig forslaget om Fællesskabets deltagelse i det fælles AAL-program.

Danmark stiller sig positivt til forslaget om Fællesskabets deltagelse i det fælles AAL-program.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes at være positivt stemt over for initiativet. Dels har emnet stor betydning for de enkelte lande, dels har både landene og Fællesskabet behov for flere erfaringer med denne måde at finansiere fælles initiativer på. Selv om der er en række spørgsmål, der stadig skal afklares, finder formandskabet, at sagen er så langt, at den kan drøftes på Rådets møde den 28. september 2007.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Folketingets Europaudvalg har modtaget grundnotat af 19. juli 2007 om AAL-programmet.

Det bemærkes, at Folketingets Europaudvalg har modtaget samlenotat af 14. maj 2007 om Kommissionens status generelt for artikel 169-initiativerne.